

A MAGYARORSZÁGI KRÉTA FORAMINIFERÁK BIOSZTRATIGRÁFIAI JELENTŐSÉGE

Sidó M.

Összefoglalás

Szerző elsősorban a sümegi (Sp. 1., Sp. 2.) standard furási szelvények és a bemutatott külszíni **profil**, valamint az ország különböző területeiről vizsgált anyag nyomán rövid átfogó képet kíván nyújtani a magyarországi jura, de főleg a kréta **kori** képződmények eddig elért mikropaleontológiai vizsgálati **eredményeiről** az egyes mikrofauna társulások megismeréséről, azok krono és mikrobiosztratigráfiai értékelhetőségéről. Faciológiai és sztratigráfiai szempontból a **nannoplanktonnak** és főleg a plankton Foraminiferáknak és mellettük még az egyes bentosz társulásoknak tulajdonít igen jelentős szerepet. Különösen az **ősföldrajzi** kapcsolatok nyomkövetésére és a korrelációra ezek a **szervezetek** igen alkalmasnak bizonyultak.

A plankton Foraminiferák filogenetikus elemzése alapján 3 nagyobb fejlődési szakaszt állapít meg a magyarországi krétán belül.

Az első szakasz a valangini emelettől a középső albai emeletig bezárólag tart, melyre **főleg** a Nannoplankton, a Tintinnidea a Radiolariá-s társulások, valamint a Foraminiferák: a Hedbergella, Ticinella és Globigerinelloides-félékkel jellemzők. Az egyes **fa**ok megjelenésével és eltűnésével az emeletek, alemeletek rögzíthetők, a rétegtani határok jól megvonhatók. Ezen a szakaszon belül felsőaptúra jellemzőnek tartja a Globigerinelloides algerianus-os zónát.

A második plankton foraminiferás szakasz a felsőalbaitól a turonig bezárólag tart, melyre a Rotalipora-félék, a Planomalina és a Praeglobotruncanák jellemzők. A vracóni emelet alsó határán jelennek meg a laposabb Rotaliporák,

ahol a R. appenninica formakör dominál. A cenomán emeletre a duzzadtabb, szögletesebb formák jellemzők. Ezen a szakaszon belül a Planomalina buxtorfi-s, a Globigerinelloides aeglefordensis-es - Rotalipora "aff. greenhornensis-es" és a Rotalipora cushmani-s zóna különül ki.

A harmadik plankton foraminiferás szakasz a turontól a szenonig bezárólag tartozik, ez a Globotruncana-félékkel jellemezhető, melyeknek két élű formái már a turonban fellépnek. A szenon emeletben az egy élű, a két élű és kupos formák nagy faj és egyedgazdagsága egyaránt jellemző. A Globotruncana fejlődésében markáns választóvonal jelentkezik a maestrichti emeletben, ahol viszont a kupos formák dominálnak. Az egyes fajok megjelenésével, gyakoriságával biotársulások és zónák rögzíthetők; mégpedig a szenonon belül a Globotruncana concavata-s, a Gl. calcarata-s és a Gl. mayaroensis-pseudotexturata-s zónát sikerült rögzíteni. A krétán belül zónajelző értékkel bíró plankton formák széles areájú és kis fajlétű formák igen alkalmasak a paleogeográfiai összefüggések nyomozására, a faunisztikai kapcsolatok kimutatására, valamint a lokális és regionális korrelációra.